

Het Mahlerplein; een wonderbaarlijke metamorfose

In het hart van de Zuidas te Amsterdam ligt het Gustav Mahlerplein. Verscholen tussen beroemde kantoorcolossen zoals de Mahler 4 (naast het ABN AMRO hoofdkantoor) Vinoly en The Rock. Grenzend aan station Amsterdam Zuid was het plein lange tijd niet meer dan een stenige, winderige doorvoerplek voor kantoor mensen, haastig op weg naar hun werk. Maar nu, na een herinrichting en de komst van een ondergrondse fietsparkeergarage is het plein leefbaar gemaakt door de komst van prachtige bomen en gras. Een nieuwe plek voor ontmoeting en verblijf voor de kantoor- en toekomstige bewoners van de Zuidas.

Auteur: Dirk Doornenbal, Nationale Bomenbank
Foto's: Ton Muller, Gemeente Amsterdam

Het ontstaan van het Gustav Mahlerplein

Komend vanuit het treinstation Amsterdam Zuid, loop je het Mahlerplein op. Aan dit plein ligt het ABN AMRO hoofdkantoor. Het is één van eerste kantoorreuzen die rond het jaar 2000 neerstreken op de Zuidas, het nieuwe zakendistrict van Amsterdam. Letterlijk op de 'stoep' van het kantoor ontstond het Gustav Mahlerplein. Een plein met natuursteen, bankjes en grote lichtornamenten. Het groen hierbij in een ondergeschikte rol. Niet zo zeer qua kwaliteit (een enkele groenstrook langs de gevel met beplanting van Piet Oudolf) als wel qua hoeveelheid groen en met een minimale beleving daarvan.

Vier bijzondere platanen

Al snel werd opgemerkt dat er iets ontbrak op het stenige plein. De hoogbouw om het plein zorgde

regelmatig voor een hoge windbelasting. Samen met het ontbreken van groen nodigde het plein daarmee niet uit voor een aangenaam verblijf in de lunchuurtjes. Er kwam een roep om meer groen op het plein en zo kwamen er in 2009 vier bijzondere platanen in het vizier.

Deze 'nomaden' platanen hadden de afgelopen 50 jaar al meerdere verhuizingen meegemaakt. Ze waren begonnen als jonge bomen aan de Buitenveldertselaan in de jaren 60 van de vorige eeuw. Bij de aanleg van de trambaan moesten 150 bomen plaats maken voor de tram en werden de platanen verplant naar het terrein achter de voormalige stadsdeelwerf aan de Van Heemvlietlaan. Nu werden de vier mooiste bomen verplant naar het Gustav Mahlerplein. Hier zouden ze tot de herinrichting van het plein blijven staan om ver-

volgens in 2015 door de Nationale Bomenbank te worden verplant naar de Van Nijenrodeweg.

Metamorfose

Bij het planten van de vier platanen op het plein was inmiddels al duidelijk dat de nieuwe inrichting van tijdelijke aard was en de bomen hier maar een aantal jaren zouden staan. De ontwikkeling van de Zuidas maakte onder andere dat er een plek gezocht moest worden voor het toenemend aantal fietsen naast het treinstation Amsterdam Zuid. Er werd besloten een ondergrondse fietsparkeergarage te ontwikkelen op de drempel van het station, onder het Mahlerplein, met maar liefst 3.000 plekken. Dit besluit was daarmee tevens het startsein voor het opnieuw ontwerpen van het plein. Nu met een definitieve, groene inrichting. Ton Muller, Hoofdontwerper openbare ruimte van

de gemeente Amsterdam, kreeg de opdracht een nieuwe invulling te geven aan het plein. Na een consultatieronde bij de (kantoor)bewoners en belanghebbenden, werd snel duidelijk dat er twee belangrijke uitgangspunten gehanteerd moesten worden. Ten eerste een verbetering van het windklimaat op het plein. Ten tweede een sterke vergroening van het plein. Dit om tegenwicht te bieden aan al het steen van de kantoren. Maar ook om het plein leefbaar en aangenaam te maken voor een langer verblijf. En niet alleen als doorvoerhaven vanuit het treinstation, zoals eerst.

Aanplant grote bomen

Vanuit deze uitgangspunten heeft Ton Muller een studie uit laten voeren naar het windklimaat op het plein. Hieruit kwam naar voren dat een gesloten kroondak van bomen een significante bijdrage levert aan de verbetering van het windklimaat op het plein. Daarom is ervoor gekozen om bomen met een grote maat, waaronder grote meerstammigen, aan te planten. Om de bomen groot uit te kunnen laten groeien en het kroondak op termijn te realiseren, is op het dek van de fietsparkeergarage een leeflaag van minimaal 80

cm bomengrond aangebracht. Dit varieert omdat er een hoogteverschil is tussen het treinstation en de andere zijde van het plein. In de breedte hebben de bomen de ruimte gekregen, zodanig dat er gemiddeld per boom ca. 40 m3 doorwortelbare ruimte aanwezig is. De boomvakken worden omsloten door natuurstenen randen waarop mensen kunnen zitten en ontspannen. Ten behoeve van de groene uitstraling en om recreatie onder de bomen mogelijk te maken, zijn de boomvakken aangekleed met een grastapijt. Mede daarom is er voor wat betreft het boomsortiment gekozen voor bomen met een enigszins transparante kroon. Het betreft Robina pseudoacacia en Gleditsia triacanthos in verschillende vormen en variëteiten. Om de kwaliteit van aanleg en groei te garanderen is het groen- en grondwerk in zijn geheel uit het civiele bestek gehaald en apart aanbesteed. De gemeente Amsterdam heeft tevens bewust voor gekozen de bomen zelf te merken op op de boomkwekerijen Ebben en Van den Berk. Nationale Bomenbank heeft uiteindelijk dit werk mogen uitvoeren.

En aangenaam is het geworden!

Vanuit het station Amsterdam Zuid, zorgen de

rechte looppaden aan de zijanten van het plein voor de snelle verbinding tussen het station en de kantoren op de Zuidas. Maar wanneer men de binnenkant van het plein betreedt, komt de bezoeker terecht in een aangename groene verblijfsruimte. Deze wordt gesplitst door een pad dat geïnspireerd is op een bliksemflits. Deze natuurlijke, organische vorm maakt, samen met de bomen en gras, het plein aantrekkelijk om te verblijven en te ontspannen. En dat blijkt. Al tijdens de eerste zomerdagen zat het plein vol met mensen. Personeel van de ABN AMRO is zeer content met de geweldige metamorfose die het plein ondergaan heeft. Zowel met de aangename uitstraling als ook met de meerwaarde die het plein heeft tijdens de lunchpauze. En waar men met name verwonderd over is: waar komen al die grote mooie bomen toch opeens vandaan?

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6272

